

MINISTERUL DEZVOLTĂRII
ECONOMICE ȘI DIGITALIZĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Finanțat de
Uniunea Europeană

Ghid practic

RAPORTAREA DE SUSTENABILITATE (ESG) PENTRU ANTREPRENORI DIN REPUBLICA MOLDOVA

Raportare voluntară – instrument strategic
de competitivitate

Acest material a fost elaborat cu sprijinul proiectului „Facilitarea unei tranziții verzi incluzive în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD, în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova (MDED). Conținutul aparține autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene, PNUD și MDED.

Cuprins

Capitolul 1. ESG pentru companii, de ce contează	4
1.1. Ce este ESG	4
1.2. De ce contează pentru o companie din Moldova	5
1.3. Beneficii pentru companii	5
1.4. Cine se uită la informațiile ESG: bănci, clienți, parteneri, investitori, angajați	6
Capitolul 2. Contextul din Republica Moldova și de ce merită să începem acum	8
2.1. Ce există deja în Moldova la nivel de politici și inițiative	8
2.2. Ce înseamnă raportare voluntară în etapa actuală	9
2.3. Legătura cu cerințele europene și cu lanțurile valorice	10
2.4. Taxonomia pentru finanțare durabilă	10
2.5. Ce cadre și standarde pot servi ca referință: GRI, ESRS, VSME, IFRS	11
Capitolul 3. Cum organizăm procesul de raportare ESG în companie	13
3.1. Cine coordonează procesul	13
3.2. Ce echipă internă este necesară	13
3.3. Sfaturi practice pentru prima raportare	14
3.4. Ce date colectăm	15
Capitolul 4. Cum arată un raport ESG	16
4.1. Structura recomandată a raportului	16
4.2. Mesajul conducerii	16
4.3. Profilul companiei și modelul de afaceri	17
4.4. Temele relevante, riscurile și abordarea companiei	17
4.5. Indicatorii și explicațiile narative	18
4.6. Obiective pentru anul următor	18
4.7. Cum comunicăm raportul: PDF, website, raport anual	19
Capitolul 5. Indicatori recomandați pentru prima raportare	20
5.1. Cum alegem indicatorii	20
5.2. Indicatori de Mediu (E) recomandați	21
5.3. Indicatori Sociali (S) recomandați	21
5.4. Indicatori de Guvernanță (G) recomandați	22
5.5. Set minim de indicatori	22
Capitolul 6. Exemple, resurse și pașii următori	24
6.1. Exemple de companii care raportează ESG în Moldova	24
6.2. Exemple de rapoarte utile din regiune și internațional	24
6.3. Linkuri către standarde, ghiduri și resurse	25
6.4. Greșeli frecvente și cum le evităm	26
6.5. Pașii următori pentru companie în următoarele 12 luni	26
Concluzie	27
Anexa 1. Abrevieri și acronime	28
Anexa 2. Instituții și guvernanța ESG în Republica Moldova	30
Anexa 3. Model simplificat de structură a raportului ESG	32
Anexa 4. Listă scurtă de indicatori recomandați	34
Anexa 5. Checklist pentru prima raportare	38
Anexa 6. Listă de companii și rapoarte ESG - Moldova	39
Anexa 7. Resurse utile și linkuri	40

Capitolul 1. ESG pentru companii, de ce contează

1.1. Ce este ESG

ESG este un acronim utilizat pentru a descrie trei categorii de aspecte relevante pentru modul în care o companie își desfășoară activitatea și creează valoare pe termen lung: **mediu (Environmental)**, **social (Social)** și **guvernanta (Governance)**.

Componenta de **mediu** se referă la felul în care compania utilizează resursele naturale și gestionează impactul asupra mediului. Aici pot intra, de exemplu, consumul de energie, consumul de apă, emisiile, deșeurile, poluarea sau utilizarea materiilor prime.

Componenta **socială** vizează relația companiei cu angajații, clienții, furnizorii și comunitățile în care activează. Ea poate include subiecte precum sănătatea și securitatea în muncă, condițiile de lucru, instruirea personalului, egalitatea de șanse, relația cu comunitatea sau impactul produselor și serviciilor asupra consumatorilor.

Componenta de **guvernanta** se referă la modul în care compania este condusă și administrată. Aici pot fi incluse aspecte precum etica în afaceri, prevenirea corupției, mecanismele de control intern, transparența deciziilor, responsabilitățile conducerii și modul în care sunt gestionate riscurile.

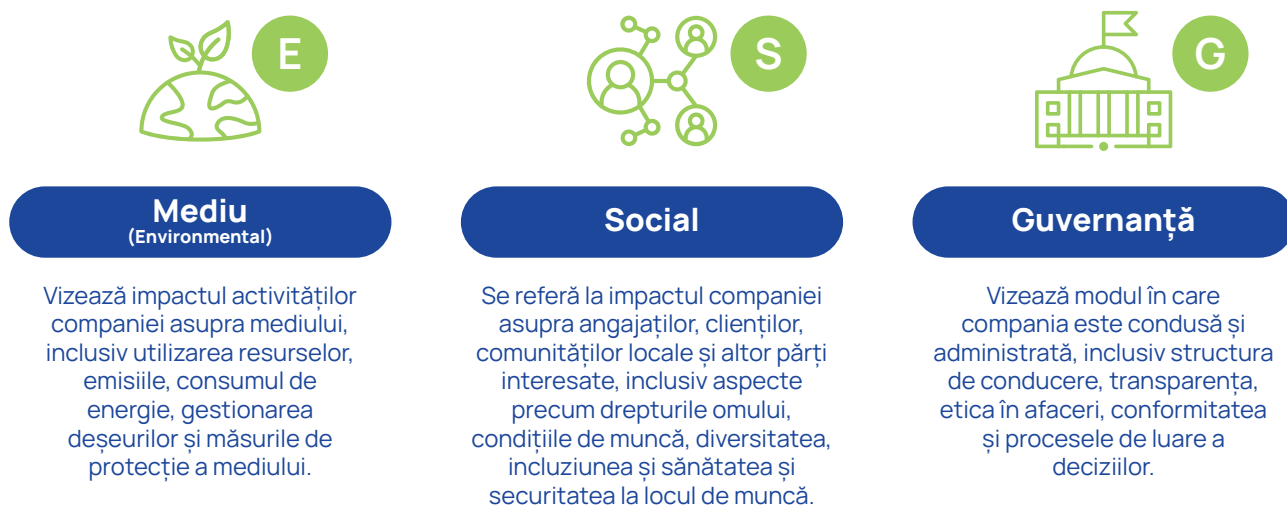

Figura 1: Ce înseamnă principiile ESG?

ESG nu înseamnă doar raportare. În primul rând, ESG înseamnă **o mai bună înțelegere a modului în care compania funcționează, unde generează impact, ce riscuri are și ce oportunități poate valorifica**. Raportarea ESG este modul prin care aceste informații sunt prezentate într-o manieră clară, structurată și credibilă.

Pentru multe companii, ESG este și o formă de organizare internă. El ajută la colectarea mai bună a datelor, la stabilirea priorităților și la îmbunătățirea dialogului cu partenerii de afaceri, instituțiile financiare, clienții și alte părți interesate.

1.2. De ce contează pentru o companie din Moldova

Pentru companiile din Republica Moldova, ESG devine relevant din motive practice. Chiar dacă raportarea de sustenabilitate nu este încă generalizată ca obligație pentru majoritatea companiilor locale, cerințele pieței se schimbă treptat. Tot mai multe întreprinderi se confruntă cu solicitări privind transparența, buna guvernare, impactul asupra mediului, condițiile de muncă sau politicile interne relevante.

Aceste solicitări pot veni din mai multe direcții: de la bănci, de la clienți externi, de la companii-mamă, de la parteneri din lanțurile valorice, de la investitori sau de la instituții care finanțează dezvoltarea afacerilor. În mod special, companiile care exportă, colaborează cu parteneri europeni sau urmăresc acces la finanțare mai avantajoasă sunt mai expuse acestor așteptări.

În același timp, ESG contează și dintr-o perspectivă internă. O companie care începe să urmărească mai bine consumul de resurse, siguranța la locul de muncă, practicile de guvernare sau relația cu angajații își poate înțelege mai clar costurile, vulnerabilitățile și ariile de îmbunătățire. Astfel, ESG nu este relevant doar pentru comunicare externă, ci și pentru managementul companiei.

Pentru Republica Moldova, subiectul este important și în contextul apropierei de standardele și tendințele europene. Chiar dacă nu toate companiile vor raporta în același mod și în același ritm, este util ca mediul de afaceri să înceapă din timp să se familiarizeze cu aceste concepte și să construiască o bază minimă de date și practici.

1.3. Beneficii pentru companii

Raportarea ESG, chiar și într-o formă simplificată, poate aduce beneficii concrete companiei.

Figura 2: Beneficiile raportării ESG

În primul rând, ea poate contribui la **o mai bună organizare internă**. Colectarea și structurarea informațiilor ajută compania să înțeleagă mai bine unde consumă resurse, ce riscuri are, ce politici există deja și unde sunt necesare îmbunătățiri.

În al doilea rând, raportarea ESG poate susține **relația cu băncile și finanțatorii**. Pe măsură ce finanțarea durabilă se dezvoltă, informațiile despre consumul de resurse, guvernanta, practici interne și performanță non-financiară pot deveni tot mai utile în dialogul dintre companie și instituțiile financiare.

În al treilea rând, ESG poate întări **relația cu clienții și partenerii comerciali**. Multe companii, în special cele integrate în lanțuri valorice internaționale, trebuie să răspundă la întrebări privind mediu, muncă, etică și conformitate. Un raport simplu și bine structurat poate reduce timpul necesar pentru astfel de răspunsuri și poate crește credibilitatea companiei.

Un alt beneficiu este **îmbunătățirea reputației și a încrederii**. O companie care comunică transparent și realist despre prioritățile sale este mai bine poziționată în fața partenerilor, angajaților și comunității.

Nu în ultimul rând, ESG poate ajuta compania să devină **mai eficientă și mai rezilientă**. Monitorizarea consumului de energie, apă, deșeuri, accidentelor de muncă sau a altor indicatori poate sprijini reducerea costurilor, prevenirea incidentelor și stabilirea unor obiective clare pentru anii următori.

1.4. Cine se uită la informațiile ESG: bănci, clienți, parteneri, investitori, angajați

Informațiile ESG sunt relevante pentru mai multe categorii de părți interesate, atât din interiorul companiei, cât și din exterior. În interior, acestea pot interesa în special **angajații, managerii și proprietarii**, deoarece oferă o imagine mai clară asupra modului în care compania este administrată, ce riscuri și oportunități există și ce direcții de dezvoltare sunt urmărite.

În exterior, informațiile ESG pot fi relevante pentru **furnizori, societate, autorități publice, creditori, acționari și clienți**. Fiecare dintre aceste categorii poate avea interese diferite. De exemplu, creditorii și investitorii pot fi interesați de riscuri, stabilitate și guvernanta, clienții și partenerii comerciali de calitatea practicilor companiei, iar societatea și autoritățile de impactul asupra mediului, respectarea regulilor și contribuția companiei la dezvoltarea durabilă.

Din acest motiv, raportarea ESG nu trebuie privită doar ca un exercițiu de comunicare externă. Ea poate deveni și un instrument util de dialog, de încredere și de poziționare a companiei în raport cu actorii care îi influențează activitatea și dezvoltarea pe termen lung.

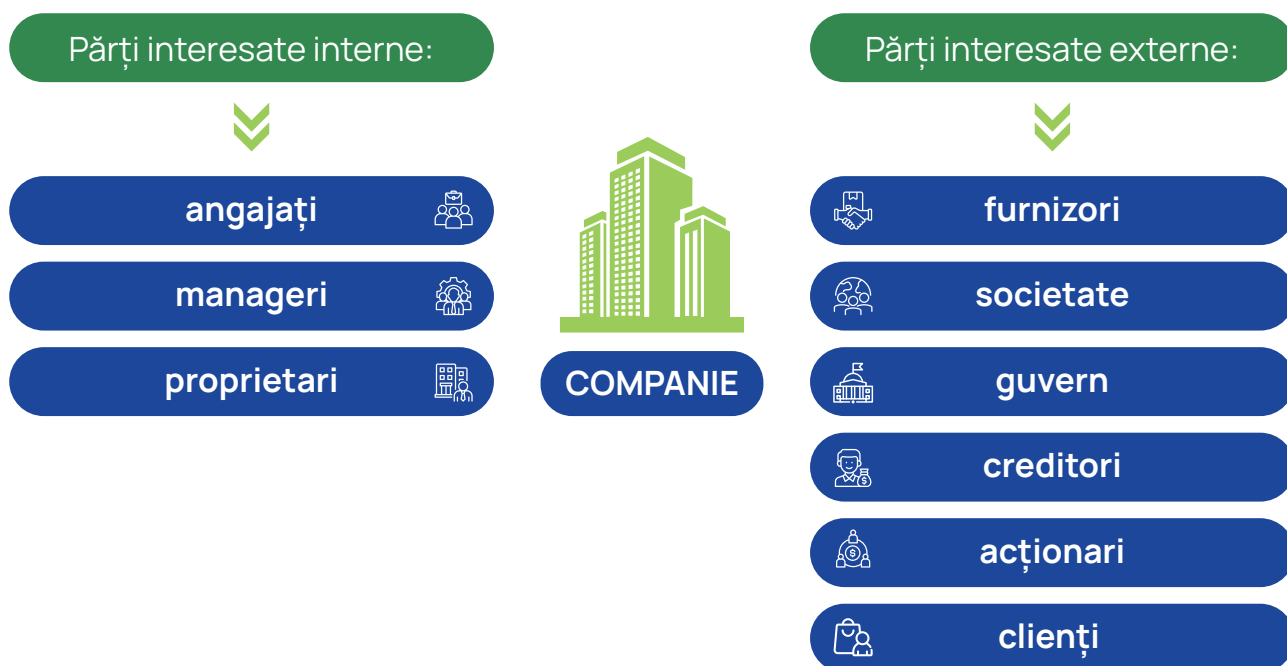

Figura 3. Părțile interesate interne și externe ale companiei în contextul ESG

Băncile și alte instituții financiare pot utiliza astfel de informații pentru a înțelege mai bine profilul companiei, gradul de organizare internă și anumite riscuri relevante pentru activitatea sa.

Clienții, în special cei internaționali sau cei care fac parte din grupuri mari, pot solicita informații privind consumul de resurse, condițiile de muncă, politica anticorupție sau alte aspecte ESG.

Partenerii comerciali și furnizorii pot privi ESG ca pe un semnal al seriozității și maturității companiei, mai ales în relațiile de lungă durată și în lanțurile valorice mai structurate.

Investitorii sau potențialii parteneri de dezvoltare pot vedea în informațiile ESG un element suplimentar care arată capacitatea companiei de a-și gestiona riscurile și de a crea valoare pe termen lung.

Angajații și potențialii angajați sunt, de asemenea, interesați de astfel de subiecte. Pentru ei, contează condițiile de muncă, siguranța, posibilitățile de dezvoltare profesională, cultura organizațională și modul în care compania își asumă responsabilitatea față de oameni și față de comunitate.

Capitolul 2. Contextul din Republica Moldova și de ce merită să începem acum

2.1. Ce există deja în Moldova la nivel de politici și inițiative

În Republica Moldova, subiectul ESG începe să fie reflectat tot mai clar în documente de politici publice, în inițiative instituționale și în evoluțiile din sectorul financiar. Chiar dacă raportarea ESG nu este încă extinsă la nivelul tuturor companiilor, există deja repere naționale importante care arată direcția de dezvoltare a acestui domeniu.

Un prim reper este [Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017](#), care prevede pentru anumite entități de interes public obligația de a include în raportul conducerii o **declarație nefinanciară**, cu informații privind aspectele de mediu, cele sociale și de personal, respectarea drepturilor omului și combaterea corupției. Deși această cerință nu vizează majoritatea companiilor din Republica Moldova, ea arată că raportarea non-financiară este deja prezentă în cadrul normativ național.

În planul politicilor economice, un document relevant este [Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023–2027](#), care include obiective legate de creșterea economică sustenabilă, promovarea economiei transparente, încurajarea tranziției verzi și dezvoltarea unor practici economice mai responsabile. Aceste elemente sunt importante pentru crearea unui mediu de afaceri în care principiile ESG devin treptat mai vizibile și mai relevante.

Un alt document important este [Strategia națională de dezvoltare economică 2030](#), care urmărește consolidarea competitivității economiei, îmbunătățirea mediului investițional și pregătirea pentru integrarea europeană. În acest context, sustenabilitatea și buna guvernare devin tot mai importante pentru companiile care doresc să se dezvolte, să atragă investiții și să se integreze în piețe și lanțuri valorice mai exigente.

O referință directă pentru această temă este și [Programul național de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024–2028](#), care urmărește dezvoltarea cadrului necesar pentru îmbunătățirea performanțelor de mediu ale întreprinderilor și pentru stimularea investițiilor durabile. Documentul include și măsuri orientate spre promovarea principiilor ESG și crearea unui cadru mai favorabil pentru adoptarea acestora de către mediul de afaceri.

La nivelul sectorului financiar, direcția este susținută prin [Foaia de parcurs pentru finanțare durabilă 2024–2028](#), aprobată de Banca Națională a Moldovei. Acest document marchează

un pas important în integrarea treptată a sustenabilității în sistemul financiar și în relația dintre companii și finanțatori.

În ansamblu, aceste acte și inițiative arată că, în Republica Moldova, ESG nu mai este doar un concept teoretic sau un subiect legat exclusiv de companiile mari internaționale. Chiar dacă aplicarea practică este încă la început pentru multe firme, cadrul național indică deja o direcție clară: sustenabilitatea, finanțarea durabilă, economia verde și transparența non-financiară devin treptat parte a mediului de afaceri și a politicilor publice.

În același timp, în Republica Moldova se conturează tot mai clar direcția de apropiere de cadrele internaționale și standarde europene de raportare a sustenabilității (GRI și ESRS). La nivel instituțional există și perspectiva ca, începând cu anul 2027, aceste cadre să capete o relevanță și mai mare în contextul evoluției cadrului național de raportare și al apropierii de practicile europene. În practică, aceasta arată că mediul de afaceri din Republica Moldova este încurajat să se familiarizeze din timp cu aceste standarde și să își dezvolte treptat capacitatea de colectare a datelor și de raportare a informațiilor de sustenabilitate.

2.2. Ce înseamnă raportare voluntară în etapa actuală

În etapa actuală, pentru majoritatea companiilor din Republica Moldova, raportarea ESG trebuie privită în primul rând ca un exercițiu **voluntar, proporțional și practic**. Aceasta înseamnă că firma nu trebuie să înceapă cu un raport complex sau cu un număr mare de indicatori, ci poate porni de la un set restrâns de informații relevante pentru activitatea sa.

Raportarea voluntară permite companiei să învețe treptat cum să colecteze date, cum să identifice temele importante și cum să comunice într-un mod coerent informațiile despre mediu, social și guvernare. În acest sens, ea este utilă nu doar pentru comunicarea externă, ci și pentru organizarea internă. Un prim raport poate ajuta compania să înțeleagă mai clar ce date deține deja, unde există lacune și ce subiecte merită urmărite mai atent în anii următori.

Această abordare este în linie și cu modul în care MDED prezintă raportarea ESG pentru mediul de afaceri: ca un proces de comunicare publică a performanțelor de mediu, sociale și de guvernare, util pentru creșterea transparenței și a încrederii între organizație și părțile interesate.

Pentru companiile care sunt la început, obiectivul principal nu este perfecțiunea, ci **pornirea procesului**.

Un raport simplu, realist și bine structurat este mai util decât un document foarte tehnic, dar dificil de susținut cu date și procese interne. Tocmai de aceea, abordarea voluntară este potrivită în această etapă: ea permite companiei să înceapă cu ce este relevant și disponibil, iar apoi să își extindă treptat capacitatea de raportare.

2.3. Legătura cu cerințele europene și cu lanțurile valorice

Chiar dacă o companie din Republica Moldova nu este obligată direct să aplice reglementările europene privind raportarea de sustenabilitate, aceste evoluții o pot afecta indirect. Uniunea Europeană a consolidat semnificativ cadrul de sustenabilitate prin **Taxonomia UE**, care stabilește criterii pentru activități economice sustenabile, și prin **CSRD**, care extinde și întărește cerințele de raportare privind sustenabilitatea pentru un număr mai mare de companii.

Pentru firmele din Moldova, relevanța practică apare mai ales prin relațiile comerciale și financiare. Companiile care exportă, care fac parte din lanțuri valorice internaționale sau care lucrează cu parteneri din Uniunea Europeană pot primi solicitări privind consumul de energie, emisiile, practicile de muncă, politicile anticorupție sau alte teme ESG. În multe cazuri, aceste solicitări nu vin sub forma unei obligații legale directe, ci sub forma unor cerințe contractuale, chestionare de furnizor, criterii de selecție sau procese de due diligence.

În același timp, sectorul financiar se orientează tot mai mult spre integrarea sustenabilității în procesele sale. Pe măsură ce finanțarea durabilă se dezvoltă, companiile care au deja o bază minimă de date și o abordare clară în materie de ESG vor putea comunica mai ușor cu băncile, investitorii și alți finanțatori.

Din această perspectivă, raportarea voluntară ESG poate fi privită ca o formă de **pregătire din timp**. Ea nu înseamnă doar conformare potențială în viitor, ci și o mai bună poziționare a companiei în raport cu piața, partenerii și cerințele care se conturează deja.

2.4. Taxonomia pentru finanțare durabilă

Taxonomia pentru finanțare durabilă este un sistem de clasificare care ajută la stabilirea activităților economice ce pot fi considerate durabile din punct de vedere al mediului. Ea oferă un limbaj comun pentru autorități, sectorul financiar și companii, clarificând ce activități contribuie la obiectivele de mediu și în ce condiții acestea pot fi considerate sustenabile.

Taxonomia este relevantă pentru domenii precum energia, industria, construcțiile, transportul, apa, prevenirea poluării și economia circulară. Pentru companii, aceasta devine importantă mai ales în relația cu băncile, investitorii și alți finanțatori, care pot utiliza astfel de criterii pentru evaluarea proiectelor și activităților finanțate.

În Republica Moldova, cadrul pentru aplicarea taxonomiei este în curs de consolidare. În anul 2026 a fost aprobată Taxonomia pentru finanțare durabilă (HG 168 din 08.04.2026)¹, care urmărește facilitarea tranziției către o economie verde și prevenirea poluării mediului, prin stabilirea activităților economice considerate durabile și prin introducerea unor criterii tehnice de calificare a acestora. HG urmărește, de asemenea, extinderea obligațiilor de transparență pentru participanții pieței financiare în materie de raportare a activităților durabile.

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153855&lang=ro

În același context, Banca Națională a Moldovei a aprobat Foaia de parcurs pentru finanțare durabilă 2024–2028, prin Decizia Comitetului executiv nr. 145 din 28 mai 2024. Potrivit BNM, foaia de parcurs reprezintă un punct de referință pentru dezvoltarea finanțării durabile în Republica Moldova și include patru piloni principali, cu acțiuni și măsuri concrete pentru perioada 2024–2028. Pentru companii, această evoluție este importantă deoarece arată că sustenabilitatea și criteriile ESG vor deveni treptat mai relevante în dialogul cu sectorul financiar și în accesul la anumite forme de finanțare.

2.5. Ce cadre și standarde pot servi ca referință: GRI, ESRS, VSME, IFRS

Companiile care doresc să înceapă raportarea ESG nu trebuie să aleagă de la început un model foarte complex. Totuși, este util să cunoască principalele cadre și standarde care sunt utilizate la nivel internațional și european.

Figura 4 prezintă, într-o formă simplificată, evoluția principalelor repere internaționale și europene relevante pentru raportarea de sustenabilitate. Aceasta arată trecerea de la cadre voluntare și globale, precum GRI, la cerințe europene mai structurate, cum sunt CSRD și ESRS, precum și apariția unor instrumente adaptate pentru IMM-uri, cum este VSME. Pentru companiile din Republica Moldova, această evoluție este importantă deoarece explică de ce raportarea ESG devine treptat mai relevantă în relația cu partenerii comerciali, finanțatorii și piețele externe.

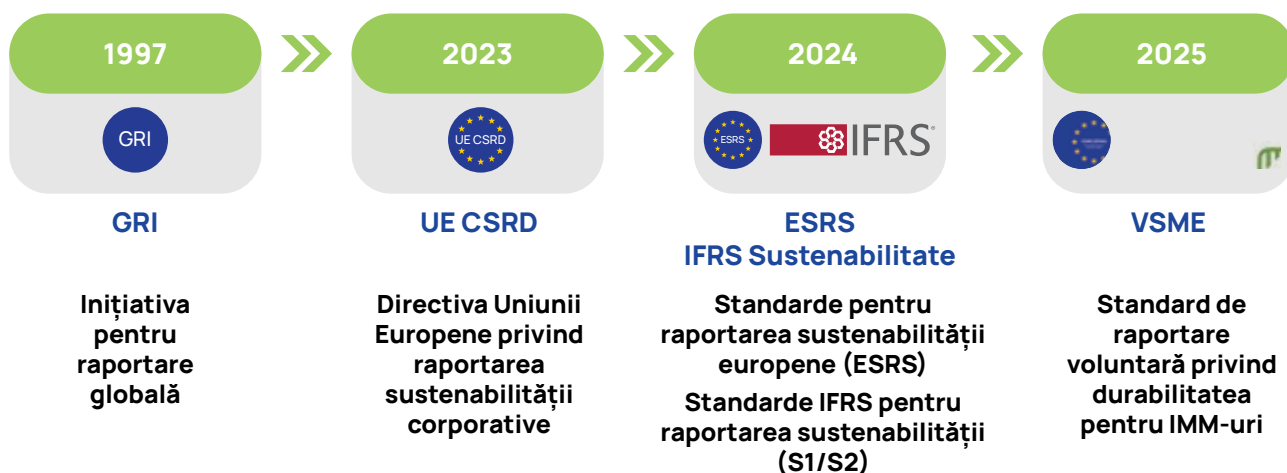

Figura 4. Evoluția principalelor cadre de raportare relevante pentru sustenabilitate

GRI este unul dintre cele mai cunoscute cadre internaționale de raportare a sustenabilității și este utilizat pe scară largă de companii din diferite sectoare. El oferă o structură recunoscută și o logică bine dezvoltată pentru prezentarea impactului economic, social și de mediu.

ESRS reprezintă standardele europene de raportare privind sustenabilitatea, dezvoltate în contextul aplicării CSRD. Acestea sunt mai detaliate și mai exigente și sunt relevante în special pentru companiile care intră direct sau indirect în sfera cerințelor europene de raportare. MDED menționează explicit ESRS printre cadrele de referință relevante pentru companii.

Figura 5 ilustrează structura generală a standardelor europene de raportare privind sustenabilitatea. Imaginea evidențiază faptul că ESRS include atât standarde transversale, aplicabile în mod general, cât și standarde tematice pentru mediu, social și guvernanta. Totodată, figura arată că, în paralel, a fost dezvoltat și un standard distinct pentru IMM-uri, ceea ce confirmă necesitatea unor abordări mai proporționale și mai accesibile pentru companiile mai mici.

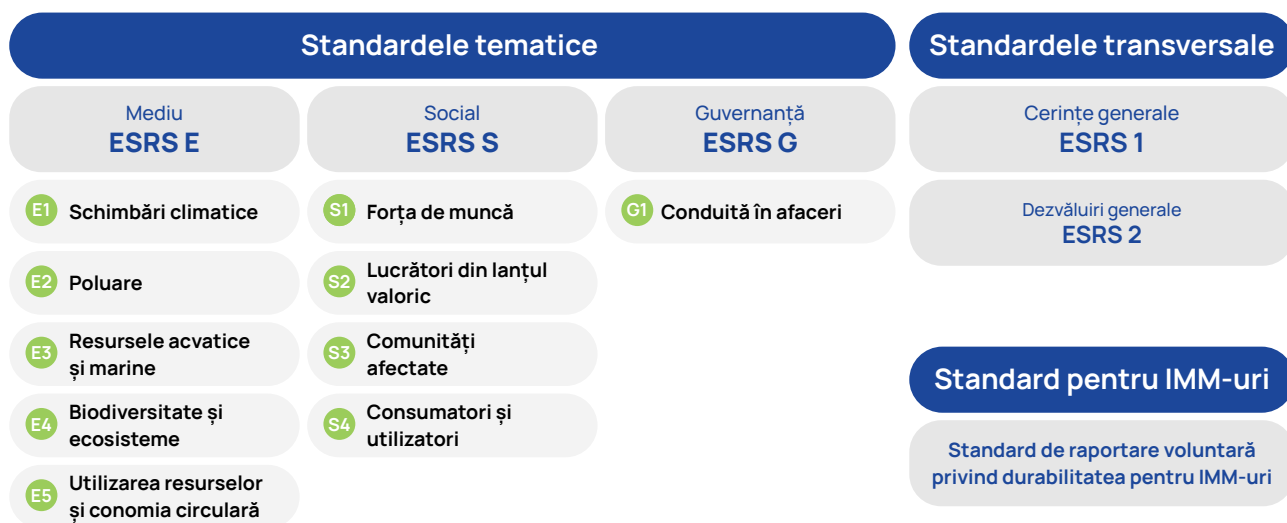

Figura 5. Structura generală a standardelor europene de raportare privind sustenabilitatea

VSME este un standard voluntar dezvoltat pentru IMM-uri nelistate și este util ca punct de plecare pentru companiile care doresc o abordare mai simplificată, proporțională și practică. În contextul acestui ghid, VSME este relevant în special prin logica sa de bază: pornirea de la informații generale, politici și indicatori esențiali, fără a transforma raportarea într-un exercițiu excesiv de tehnic. MDED îl include deja printre reperele utile pentru mediul de afaceri.

IFRS Sustainability este relevant în special pentru companii și piețe financiare interesate de raportarea sustenabilității din perspectivă investițională și financiară. Pentru multe IMM-uri din Moldova, acesta nu va fi primul cadru de aplicare, dar este util de cunoscut ca direcție internațională.

În practică, pentru o companie aflată la început, aceste cadre trebuie privite ca **surse de orientare**, nu ca o obligație de a raporta complet după fiecare dintre ele. Primul pas este să fie selectată o structură simplă, coerentă și adaptată realităților companiei.

Capitolul 3. Cum organizăm procesul de raportare ESG în companie

3.1. Cine coordonează procesul

Pentru o primă raportare ESG, compania nu are nevoie neapărat de un departament dedicat. Este suficient să desemneze o persoană care să coordoneze procesul intern, să urmărească colectarea datelor și să asigure coerența informațiilor incluse în raport.

În funcție de dimensiunea companiei, acest rol poate fi preluat de un manager executiv, de persoana responsabilă de conformitate, de un specialist din domeniul financiar, resurse umane, mediu, calitate, comunicare sau de alt angajat care are o bună înțelegere a activității companiei și capacitatea de a lucra cu mai multe departamente. În unele cazuri, coordonarea poate fi susținută și de consultanți externi, însă responsabilitatea finală asupra conținutului raportului rămâne la companie.

Este important ca persoana care coordonează procesul să aibă susținerea managementului. Fără această susținere, colectarea datelor și validarea informațiilor pot deveni dificile. De aceea, pentru o primă raportare, este util ca managementul să confirme de la început cine coordonează procesul, care este scopul raportului și care este calendarul de lucru.

Coordonatorul raportării ESG nu trebuie să facă singur tot procesul. Rolul său principal este să organizeze pașii, să solicite datele necesare, să urmărească termenele și să asigure că raportul rămâne clar, realist și relevant pentru companie.

3.2. Ce echipă internă este necesară

Chiar și un raport ESG simplificat presupune contribuția mai multor funcții din companie. În majoritatea cazurilor, este suficientă o echipă internă restrânsă, formată din persoane care dețin informațiile esențiale pentru raportare.

De regulă, în proces pot fi implicate următoarele funcții:

- managementul, pentru direcție generală și validare;
- financiar / contabilitate, pentru date generale despre companie și eventuali indicatori de intensitate;
- resurse umane, pentru informații despre angajați, instruire, sănătate și securitate;
- operațiuni / producție / administrativ, pentru consumuri de energie, apă, combustibili și deșeuri;

- juridic / conformitate / audit intern, dacă există, pentru aspecte legate de etică, anticorupție și guvernanță;
- comunicare / relații publice, dacă există, pentru structurarea și redactarea raportului.

În întreprinderile mici, aceeași persoană poate acoperi mai multe roluri. Important nu este numărul mare de persoane implicate, ci claritatea responsabilităților. Compania ar trebui să știe cine furnizează fiecare categorie de date și cine verifică informațiile înainte de publicare.

Pentru prima raportare, este recomandat să fie evitată o organizare prea complicată. O echipă mică, cu responsabilități clare și termene simple, este de regulă mai eficientă decât un proces foarte formalizat, dar greu de gestionat în practică.

3.3. Sfaturi practice pentru prima raportare

Prima raportare ESG ar trebui tratată ca un exercițiu de învățare și organizare, nu ca o încercare de a acoperi toate subiectele posibile din primul an. Cel mai util este ca firma să înceapă cu un raport simplu, construit pe baza informațiilor pe care le deține deja sau pe care le poate obține relativ ușor.

Un prim pas recomandat este să se stabilească de la început **scopul raportului**. Compania ar trebui să își clarifice de ce raportează: pentru a răspunde cerințelor unor parteneri, pentru a se pregăti pentru discuții cu finanțatorii, pentru a-și organiza mai bine datele interne sau pentru a comunica mai clar prioritățile sale.

De asemenea, este util să fie stabilit **perimetrul raportării**: dacă raportul acoperă doar compania din Republica Moldova, dacă include și alte entități sau dacă se referă doar la anumite operațiuni. O delimitare clară reduce riscul de inconsistențe.

Pentru prima ediție, este recomandat:

- să fie selectați doar indicatorii relevanți și disponibili;
- să fie explicate clar subiectele care nu sunt aplicabile;
- să fie evitate afirmațiile generale care nu pot fi susținute cu date;
- să fie folosit un limbaj clar și accesibil;
- să fie păstrate sursele de date pentru fiecare indicator.

Este mai bine să existe un raport mai scurt, coerent și credibil, decât unul foarte lung, dar neuniform sau dificil de susținut. Raportarea ESG devine mai utilă atunci când poate fi continuată și îmbunătățită de la un an la altul.

3.4. Ce date colectăm

Pentru o primă raportare ESG, compania nu trebuie să colecteze toate datele posibile, ci doar acele informații care sunt relevante pentru activitatea sa și pot fi susținute în mod rezonabil cu evidențe interne.

În mod practic, datele pot fi grupate în patru categorii.

Prima categorie o reprezintă informațiile generale despre companie: sectorul de activitate, forma juridică, cifra de afaceri, numărul de angajați, locațiile principale și o scurtă descriere a activității.

A doua categorie include datele de mediu, în special cele legate de consumul de energie, electricitate, combustibili, apă și deșeuri. Pentru unele companii pot fi relevante și emisiile, poluanții sau informațiile privind utilizarea resurselor.

A treia categorie include datele sociale: numărul de angajați, structura pe gen, sănătatea și securitatea în muncă, instruirea, tipurile de contracte și alte informații relevante despre forța de muncă.

A patra categorie include datele de guvernanță: existența unor politici sau practici interne relevante, responsabilități privind ESG, codul de conduită, mecanismele de conformitate și eventualele incidente legate de corupție sau mită, dacă există.

În general, cele mai utile surse de date sunt documentele deja existente în companie: facturi la utilități, registre interne, evidențe de resurse umane, proceduri interne, rapoarte de conformitate, registre de accidente, documente financiare și alte evidențe administrative. Pentru prima raportare, este recomandat să se lucreze cu date deja disponibile, iar acolo unde lipsesc informații, compania să menționeze acest lucru și să își propună să îmbunătățească colectarea lor în edițiile viitoare.

Capitolul 4. Cum arată un raport ESG

4.1. Structura recomandată a raportului

Un raport ESG nu trebuie să fie foarte lung pentru a fi util. Pentru o companie care raportează pentru prima dată, un document clar, bine organizat și susținut de date de bază este, de regulă, mai valoros decât un raport extins, dar neuniform sau prea tehnic.

Într-o formă simplificată, un raport ESG poate include următoarele elemente:

- mesajul conducerii;
- profilul companiei;
- temele ESG relevante pentru activitatea companiei;
- indicatorii și informațiile principale;
- obiectivele și pașii următori.

Această structură ajută cititorul să înțeleagă rapid cine este compania, ce subiecte consideră importante, ce date poate prezenta și în ce direcție dorește să evolueze. În același timp, ea permite firmei să organizeze informațiile într-un mod logic și ușor de actualizat de la un an la altul.

Raportul poate fi elaborat ca document separat, poate fi inclus într-un raport anual mai larg sau poate fi publicat într-o formă simplificată pe website-ul companiei. Forma exactă este mai puțin importantă decât claritatea structurii și coerența conținutului.

4.2. Mesajul conducerii

Mesajul conducerii este, de regulă, prima secțiune a raportului. Rolul său este să explice, pe scurt, de ce compania consideră importantă raportarea ESG și ce semnificație are acest exercițiu pentru activitatea sa.

Pentru o primă raportare, mesajul conducerii nu trebuie să fie foarte lung. Este suficient ca acesta să includă:

- motivul pentru care compania a decis să raporteze;
- principalele teme sau priorități ESG;
- un mesaj privind angajamentul pentru îmbunătățire treptată.

Este recomandat ca tonul acestei secțiuni să fie clar și realist. Nu este necesar un limbaj foarte formal sau foarte ambițios. Mai util este ca mesajul să reflecte situația reală a companiei și intenția de a dezvolta treptat o abordare mai structurată.

4.3. Profilul companiei și modelul de afaceri

Această secțiune oferă contextul de bază necesar pentru înțelegerea raportului. Cititorul trebuie să poată vedea rapid ce face compania, în ce sector activează și care sunt principalele sale caracteristici.

În mod obișnuit, aici pot fi incluse:

- denumirea și forma juridică;
- domeniul de activitate;
- principalele produse sau servicii;
- piețele pe care operează;
- numărul de angajați;
- locațiile principale;
- o scurtă descriere a modelului de afaceri.

Scopul acestei secțiuni nu este să prezinte compania în detaliu comercial, ci să ofere suficiente informații pentru ca indicatorii și temele ESG să poată fi înțelese în context. De exemplu, consumul de apă sau de energie are o semnificație diferită pentru o fabrică, pentru o companie IT sau pentru o firmă din retail.

4.4. Temele relevante, riscurile și abordarea companiei

Această secțiune arată ce teme ESG sunt considerate mai importante pentru companie și de ce. Nu este necesar ca firma să acopere toate subiectele posibile, ci doar acele aspecte care sunt relevante pentru activitatea sa, pentru impactul pe care îl generează sau pentru cerințele părților interesate.

În practică, compania poate prezenta pe scurt:

- ce teme consideră prioritare;
- ce riscuri sau provocări observă;
- ce măsuri, practici sau inițiative are deja în aceste domenii.

De exemplu, pentru unele companii, temele relevante pot fi energia, deșeurile și sănătatea și securitatea în muncă. Pentru altele, pot conta mai mult instruirea personalului, etica în afaceri, relația cu clienții sau utilizarea responsabilă a resurselor.

Această secțiune nu trebuie să fie foarte complexă. Un text scurt, structurat pe câteva teme clare, este suficient pentru o primă raportare. Important este ca cititorul să înțeleagă ce contează pentru companie și cum încearcă aceasta să gestioneze subiectele respective.

4.5. Indicatorii și explicațiile narative

Indicatorii reprezintă partea cea mai concretă a raportului. Ei oferă o imagine măsurabilă asupra unor aspecte precum consumul de energie, apă, deșeuri, angajați, sănătate și securitate în muncă sau guvernanță.

Pentru ca indicatorii să fie utili, este recomandat:

- să fie prezentați cu unități clare de măsură;
- să fie utilizați consecvent;
- să fie însoțiți, unde este nevoie, de o scurtă explicație.

Explicațiile narative sunt importante mai ales atunci când un indicator poate fi interpretat greșit fără context. De exemplu, o creștere a consumului de energie poate fi legată de extinderea activității, nu neapărat de o scădere a performanței. În același mod, lipsa unor date poate fi explicată prin faptul că firma se află la început de drum și își dezvoltă treptat capacitatea de colectare.

Este recomandat ca indicatorii să fie selectați în funcție de relevanță și disponibilitate. Pentru primul raport, este mai bine să fie prezentați mai puțini indicatori, dar corecți și explicabili, decât o listă foarte lungă, incompletă sau dificil de susținut.

4.6. Obiective pentru anul următor

Un raport ESG este mai util atunci când nu descrie doar situația actuală, ci și direcția în care compania dorește să evolueze. De aceea, este recomandat ca raportul să includă și o scurtă secțiune despre obiectivele sau pașii următori.

Aceste obiective nu trebuie să fie numeroase sau foarte sofisticate.

Pentru o primă raportare, ele pot fi simple și realiste, de exemplu:

- îmbunătățirea colectării datelor;
- monitorizarea lunară a consumului de energie;
- reducerea cantității de deșeuri;

- instruirea personalului;
- formalizarea unor politici interne;
- extinderea numărului de indicatori raportați în anul următor.

Este important ca obiectivele să fie credibile și relevante pentru activitatea companiei. Chiar și obiectivele modeste sunt utile, dacă ele arată o direcție clară și pot fi urmărite în timp.

4.7. Cum comunicăm raportul: PDF, website, raport anual

După redactare și validare, compania trebuie să decidă cum va comunica raportul.

Pentru o primă ediție, cele mai simple opțiuni sunt:

- un document PDF publicat separat;
- o secțiune dedicată pe website;
- includerea conținutului ESG într-un raport anual sau de activitate.

Indiferent de format, raportul ar trebui să fie ușor de găsit, ușor de citit și prezentat într-o formă clară. Este recomandat ca documentul să aibă o structură vizibilă, titluri clare, tabele simple și un limbaj accesibil.

Compania poate decide și cui dorește să transmită activ raportul: clienților, băncilor, partenerilor comerciali, investitorilor, angajaților sau altor părți interesate. În acest fel, raportul devine nu doar un document de prezentare, ci și un instrument de comunicare și de consolidare a încrederii.

Capitolul 5. Indicatori recomandați pentru prima raportare

5.1. Cum alegem indicatorii

Pentru prima raportare ESG, compania nu trebuie să includă un număr mare de indicatori. O abordare mai utilă este să selecteze un set restrâns de indicatori care sunt relevanți pentru activitatea sa, disponibili din punct de vedere al datelor și ușor de explicat.

În practică, alegerea indicatorilor ar trebui să pornească de la câteva întrebări simple:

- Ce aspecte sunt importante pentru activitatea companiei?
- Ce date există deja în companie?
- Ce informații ar putea interesa mai mult partenerii, clienții, băncile sau alte părți interesate?
- Ce poate fi raportat credibil și consecvent și în anii următori?

Pentru o companie aflată la început, este recomandat să fie aleși indicatori de bază, care reflectă activitatea reală și pot fi susținuți cu date interne. Este mai bine să fie raportați mai puțini indicatori, dar corecți și relevanți, decât o listă extinsă, dificil de completat sau de menținut în timp.

Această abordare este în concordanță și cu logica **VSME**, care pune accent pe proporționalitate, aplicabilitate și pe utilizarea unui set de informații de bază adecvat pentru companiile entry-level. O listă orientativă extinsă de indicatori este prezentată în [Anexa 4](#), iar pentru verificarea internă a procesului poate fi utilizat și checklistul din [Anexa 5](#).

Figura 6 prezintă logica generală a standardului VSME, construită în jurul a două niveluri: **modulul de bază** și **modulul cuprinzător**. Pentru companiile care pregătesc prima raportare ESG, modulul de bază este cel mai relevant, deoarece include informațiile esențiale și indicatorii de bază care pot fi colectați și raportați într-o manieră proporțională. Modulul cuprinzător poate servi drept referință pentru companiile care, în timp, doresc să își extindă nivelul de raportare.

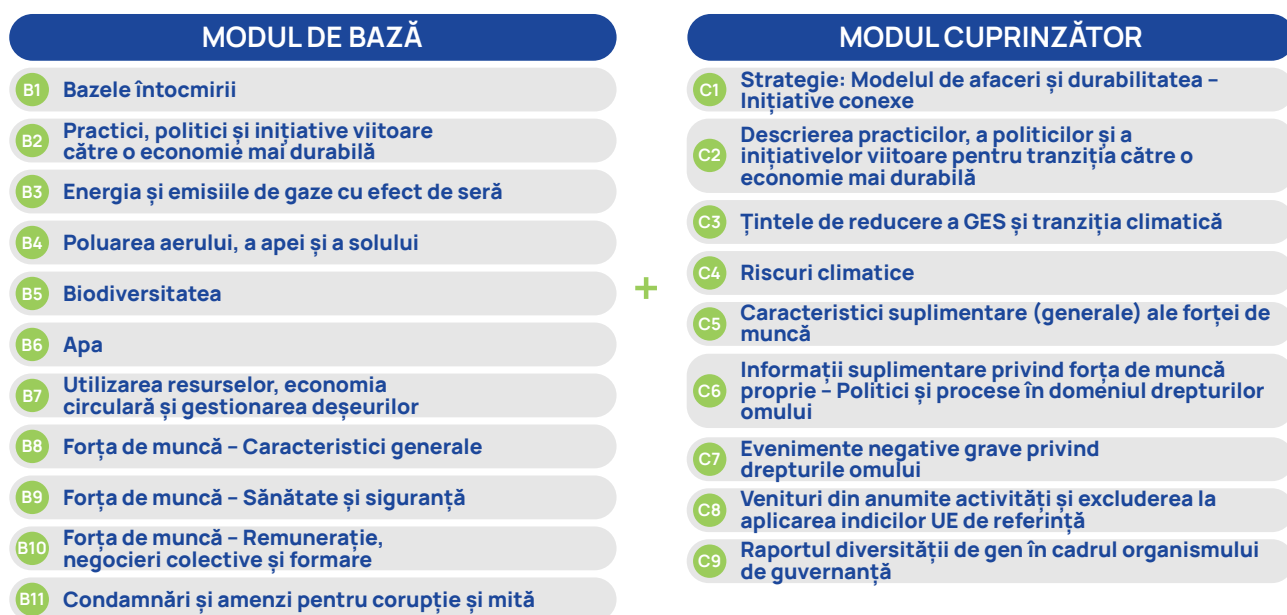

Figura 6. Structura VSME: modulul de bază și modulul cuprinzător

5.2. Indicatori de Mediu (E) recomandați

Pentru multe companii din Republica Moldova, indicatorii de mediu cei mai relevanți la început sunt cei legați de **consumul de energie, electricitate, combustibili, apă și deșeuri**. În unele cazuri, pot fi relevante și date privind emisiile de gaze cu efect de seră, poluanții sau utilizarea resurselor materiale.

Alegerea indicatorilor de mediu depinde în mare măsură de sectorul de activitate. De exemplu, pentru o companie din industrie sau agroalimentar pot fi importante consumul de apă și deșeurile, în timp ce pentru o companie de servicii accentul poate cădea mai mult pe energie, electricitate și utilizarea resurselor în birouri.

Pentru prima raportare, este recomandat ca firma să înceapă cu acei indicatori de mediu pentru care există deja evidențe interne, cum ar fi facturile la utilități, registrele de consum sau documentele privind gestionarea deșeurilor. Exemple de indicatori de mediu și resurse utile pentru calculul emisiilor sunt incluse în [Anexa 4](#) și [Anexa 7](#).

5.3. Indicatori Sociali (S) recomandați

Indicatorii sociali oferă informații despre relația companiei cu angajații și despre unele aspecte ale responsabilității sociale interne.

Pentru o primă raportare, cei mai utili indicatori sunt de obicei:

- numărul total de angajați;
- structura angajaților după gen;
- tipurile de contracte, dacă datele sunt disponibile;
- accidentele de muncă;

- sănătatea și securitatea în muncă;
- instruirea și dezvoltarea profesională.

Acești indicatori sunt importanți deoarece oferă o imagine de bază asupra forței de muncă și a modului în care compania gestionează aspectele sociale esențiale. În același timp, ei sunt, de regulă, printre cei mai ușor de colectat din evidențele interne existente.

O listă orientativă mai largă de indicatori sociali este inclusă în [Anexa 4](#), iar integrarea lor în structura unui raport poate fi urmărită și în modelul din [Anexa 3](#).

5.4. Indicatori de Guvernanță (G) recomandați

Indicatorii de guvernanță sunt relevanți pentru a înțelege cum este administrată compania și ce practici interne există în legătură cu etica, conformitatea și responsabilitatea organizațională.

Pentru prima raportare, pot fi utile informații simple precum:

- existența unei persoane responsabile pentru coordonarea subiectelor ESG;
- existența unor politici sau practici interne relevante;
- existența unui cod de conduită, dacă există;
- existența unor obiective sau inițiative de sustenabilitate;
- eventuale cazuri de corupție, mită sau sancțiuni, dacă există.

Aceste informații nu trebuie prezentate într-o formă excesiv de tehnică. Important este ca ele să ofere o imagine realistă asupra modului în care compania își organizează responsabilitățile și gestionează subiectele sensibile.

Exemple de astfel de indicatori sunt prezentate în [Anexa 4](#), iar pentru verificarea faptului că elementele de bază au fost acoperite poate fi folosit checklistul din [Anexa 5](#).

5.5. Set minim de indicatori

Pentru o companie care raportează ESG pentru prima dată, poate fi suficient un set minim de indicatori care să acopere cele trei dimensiuni ESG într-o manieră simplă și echilibrată.

În mod orientativ, acest set minim poate include:

- consum total de energie;
- consum de electricitate;
- consum total de apă;

- cantitatea totală de deșeuri generate;
- număr total de angajați;
- angajați după gen;
- număr de accidente de muncă;
- număr mediu de ore de instruire per angajat;
- existența unor politici sau practici interne relevante;
- existența unei persoane responsabile sau a unui punct de contact pentru ESG.

Compania poate adapta acest set în funcție de sector, dimensiune, datele disponibile și subiectele pe care le consideră cele mai relevante. Lista orientativă extinsă a indicatorilor recomandați este prezentată în [Anexa 4](#), iar un model simplificat de integrare a acestora în raport este prezentat în [Anexa 3](#).

Pentru exemple orientative de indicatori, modele de structură și verificarea elementelor de bază ale unei prime raportări, se recomandă consultarea **Anexelor 3, 4 și 5**.

Capitolul 6. Exemple, resurse și pașii următori

6.1. Exemple de companii care raportează ESG în Moldova

În ultimii ani, tot mai multe companii cu prezență în Republica Moldova au început să publice rapoarte de sustenabilitate, rapoarte ESG sau informații relevante privind performanța lor de mediu, socială și de guvernanță. În unele cazuri, raportarea este realizată direct la nivelul operațiunilor din Moldova, iar în altele face parte dintr-un raport elaborat la nivel de grup.

Aceste exemple sunt importante deoarece arată că raportarea ESG nu mai este doar un subiect teoretic, ci o practică deja prezentă în mediul de afaceri relevant pentru Republica Moldova. Ele pot ajuta companiile care sunt la început să înțeleagă mai bine cum poate fi structurat un raport, ce tipuri de informații sunt de regulă incluse și cum poate fi prezentat conținutul într-un mod clar și credibil.

Exemplele incluse în [Anexa 6](#) nu trebuie privite ca modele rigide, ci ca puncte de referință utile. Fiecare companie își poate construi propriul stil de raportare în funcție de dimensiune, sector, maturitate și disponibilitatea datelor. Important este ca raportul să fie relevant pentru activitatea firmei și ușor de susținut în timp.

6.2. Exemple de rapoarte utile din regiune și internațional

Pe lângă exemplele relevante pentru Republica Moldova, companiile se pot inspira și din rapoarte publicate în alte țări sau de alte organizații. Aceste exemple sunt utile mai ales pentru a observa cum poate fi construit un raport clar, bine organizat și adaptat dimensiunii și specificului companiei.

Rapoartele mai ample, elaborate de companii mari sau grupuri internaționale, pot oferi idei privind structura generală, mesajul conducerii, secțiunea „About the report”, analiza temelor materiale, prezentarea indicatorilor și utilizarea elementelor vizuale. De exemplu, rapoartele Băncii Transilvania, DRĂXLMAIER, Kaufland Moldova, maib sau Endava arată cum pot fi combinate mesajul conducerii, profilul companiei, guvernanța, analiza de materialitate și capitolele E, S și G într-o formă coerentă și ușor de urmărit.

În același timp, exemplele mai simple, inclusiv rapoartele construite pe logica **VSME**, sunt deosebit de utile pentru companiile care pregătesc prima raportare. Rapoarte ale companiilor WISKA, SBE, VTI, West Welding sau Coffee by Storm arată că un raport poate fi credibil și util chiar dacă este mai scurt, mai puțin tehnic și mai apropiat de realitatea unei companii mici sau mijlocii. Aceste exemple au, de regulă, o structură clară: mesaj de deschidere, bază de pregătire a raportului, informații generale despre companie, model de afaceri, teme prioritare și seturi de indicatori grupați pe mediu, social și guvernanță.

Din aceste exemple, companiile din Republica Moldova pot prelua câteva lecții practice:

- un raport bun începe cu o structură clară și ușor de parcurs;
- mesajul conducerii trebuie să fie scurt și autentic;
- secțiunea „despre raport” ajută la explicarea perioadei, perimetrului și bazei de pregătire;
- combinația dintre text scurt, tabele și indicatori este de regulă mai eficientă decât descrierile foarte lungi;
- este util ca raportul să includă atât rezultate, cât și obiective sau pași următori.

Prin urmare, companiile nu trebuie să copieze un model existent, ci să se inspire selectiv din exemple diferite. Pentru o primă raportare, este suficient să fie preluate acele elemente care fac raportul mai clar, mai credibil și mai ușor de actualizat în anii următori. În acest sens, exemplele din [Anexa 6](#), împreună cu modelul simplificat din [Anexa 3](#), pot servi ca punct de pornire practic.

6.3. Linkuri către standarde, ghiduri și resurse

Pe lângă exemplele de rapoarte, companiile pot utiliza și o serie de resurse utile pentru a înțelege mai bine ESG, pentru a selecta indicatorii potriviți și pentru a-și structura prima raportare.

Aceste resurse pot include:

- materiale și pagini informative la nivel național;
- cadre și standarde internaționale;
- ghiduri simplificate pentru IMM-uri;
- instrumente de calcul pentru anumite date, inclusiv emisii;
- resurse de orientare privind finanțarea durabilă.

O selecție de astfel de resurse este inclusă în [Anexa 7](#). Pentru multe companii, aceasta poate reprezenta o bibliotecă de bază suficientă pentru a începe. Nu este necesar ca toate resursele să fie utilizate simultan; este mai util să fie selectate doar acelea care răspund nevoilor concrete ale companiei.

6.4. Greșeli frecvente și cum le evităm

Pentru o primă raportare ESG, una dintre cele mai frecvente greșeli este încercarea de a include prea multe informații din primul an. Un raport prea încărcat, bazat pe date incomplete sau dificil de explicat, este mai puțin util decât un document mai scurt, dar clar și coerent.

O altă greșeală frecventă este folosirea unui limbaj prea general, fără suficiente date sau exemple concrete. Afirmațiile despre responsabilitate, sustenabilitate sau impact pozitiv trebuie, pe cât posibil, susținute prin indicatori, practici interne sau exemple verificabile.

De asemenea, unele companii tind să trateze raportarea ESG exclusiv ca exercițiu de comunicare externă. În realitate, raportarea devine mai utilă atunci când este legată și de organizarea internă, de colectarea datelor și de înțelegerea riscurilor și oportunităților.

Aceste greșeli pot fi evitate printr-o abordare simplă:

- alegerea unui set restrâns de indicatori;
- explicarea clară a limitărilor;
- folosirea datelor deja existente;
- validarea internă a informațiilor;
- îmbunătățirea treptată a raportării de la un an la altul.

6.5. Pașii următori pentru companie în următoarele 12 luni

După elaborarea primei raportări, compania poate folosi experiența acumulată pentru a-și îmbunătăți treptat procesele interne și calitatea informațiilor raportate. În următoarele 12 luni, câțiva pași practici pot fi deosebit de utili.

În primul rând, compania poate consolida procesul intern de colectare a datelor. Chiar și mici îmbunătățiri, cum ar fi organizarea mai bună a informațiilor privind energia, apa, deșeurile sau angajații, pot face diferența în edițiile viitoare ale raportului.

În al doilea rând, este utilă revizuirea indicatorilor selectați și identificarea acelor informații care pot fi raportate mai bine sau mai complet în anul următor. Nu toate datele trebuie obținute din primul an, dar este important să existe o direcție clară de progres.

În al treilea rând, compania poate analiza dacă este necesar să formalizeze anumite practici sau politici interne. Uneori, raportarea scoate la iveală faptul că anumite responsabilități există deja în practică, dar nu sunt încă suficient de clar definite sau documentate.

În fine, este recomandat ca firma să privească raportarea ESG ca pe un proces gradual. Scopul nu este perfecțiunea imediată, ci construirea unei baze credibile și utile, care poate fi extinsă în timp. În acest proces, **Anexele 3, 4, 5, 6 și 7** pot servi ca instrumente practice pentru structură, indicatori, verificare și inspirație.

Concluzie

Raportarea ESG nu trebuie să înceapă perfect și nici să fie complexă din primul an. Pentru majoritatea companiilor din Republica Moldova, cel mai important este să înceapă într-un mod realist, proporțional și util pentru activitatea lor.

Un prim raport simplu poate ajuta compania să își înțeleagă mai bine datele, riscurile, prioritățile și relația cu părțile interesate. În același timp, el poate contribui la creșterea transparenței, la consolidarea încrederii și la o mai bună pregătire pentru cerințele pieței și ale finanțatorilor.

Acest ghid își propune să ofere un punct de pornire practic. De la o primă raportare voluntară și un set restrâns de indicatori, fiecare companie poate construi treptat un proces mai bine organizat, mai credibil și mai relevant pentru dezvoltarea sa pe termen lung.

Anexa 1. Abrevieri și acronime

Abreviere/ acronim	Denumirea completă	Explicație succintă
ACAP RM	Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova	Organizație profesională relevantă pentru dezvoltarea competențelor în raportare, contabilitate și audit.
BNM	Banca Națională a Moldovei	Autoritatea monetară și de supraveghere bancară, cu rol important în promovarea finanțării durabile.
BNS	Biroul Național de Statistică	Instituția responsabilă de datele statistice oficiale ale Republicii Moldova.
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare	Autoritate de supraveghere a pieței financiare nebankare.
CSR	Corporate Social Responsibility	Responsabilitatea socială corporativă.
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive	Directiva UE privind raportarea de sustenabilitate a companiilor.
ESG	Mediu, Social, Guvernanță	Cadru utilizat pentru a evalua și comunica performanța unei companii în domeniul sustenabilității.
ESRS	European Sustainability Reporting Standards	Standardele europene de raportare privind sustenabilitatea.
GRI	Global Reporting Initiative	Unul dintre cele mai cunoscute cadre internaționale de raportare a sustenabilității.
IFRS	International Financial Reporting Standards	Standarde internaționale de raportare financiară.
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii	Categoria de companii vizată în mod special de ghid și de raportarea voluntară simplificată.
ISSB	International Sustainability Standards Board	Organism internațional care elaborează standarde de raportare privind sustenabilitatea.
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Instituția responsabilă de politici relevante pentru competitivitate, dezvoltare economică și promovarea ESG în relație cu mediul de afaceri.

MF	Ministerul Finanțelor	Instituția responsabilă de politicile bugetar-fiscale și relevantă pentru dezvoltarea cadrului de finanțe sustenabile.
ODA	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului	Instituție de sprijin pentru dezvoltarea IMM-urilor și a competitivității afacerilor.
ODD	Obiectivele de Dezvoltare Durabilă	Setul de 17 obiective globale adoptate de Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă.
UE	Uniunea Europeană	Spațiul de referință legislativ și de piață relevant pentru evoluțiile ESG în Moldova.
VSME	Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs	Standard voluntar de raportare a sustenabilității pentru IMM

Anexa 2. Instituții și guvernanta ESG în Republica Moldova

În Republica Moldova, guvernanta ESG este în curs de consolidare și implică mai multe instituții publice și de reglementare, cu roluri complementare în domenii precum politici economice, finanțe sustenabile, supraveghere financiară, mediu, date statistice și sprijin pentru mediul de afaceri.

MDed are deja o pagină dedicată ESG pentru mediul de afaceri, BNM are o Foaie de parcurs pentru finanțare durabilă 2024–2028.

Instituție	Rol relevant pentru ESG	Legătura cu mediul de afaceri
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) www.mded.gov.md	Coordonează politici economice relevante pentru competitivitate, dezvoltare durabilă, economie verde și promovarea ESG în relație cu mediul de afaceri; găzduiește pagina națională de informare ESG pentru companii. https://mded.gov.md/domenii/mediul-de-afaceri/esg/	Oferă orientare, resurse, materiale informative și vizibilitate pentru adoptarea ESG de către companii.
Banca Națională a Moldovei (BNM)	Are un rol-cheie în promovarea finanțării durabile și în integrarea treptată a sustenabilității în sectorul financiar; a aprobat Foaia de parcurs pentru finanțare durabilă 2024–2028.	Influentează indirect companiile prin cerințe, practici și așteptări din partea sectorului bancar și a finanțatorilor.
Ministerul Finanțelor (MF)	Are rol relevant în politicile de finanțe publice și în transpunerea elementelor de finanțe sustenabile; documentele oficiale prevăd dezvoltarea unei Taxonomii pentru finanțare durabilă.	Important pentru viitorul cadrului de raportare și al alinierii la cerințele UE privind investițiile sustenabile.
Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF)	Contribuie la dezvoltarea pieței de capital și a cadrului de supraveghere pentru sectorul financiar nebanca; are relevanță pentru transparență, investiții și guvernanta corporativă.	Relevantă mai ales pentru emitenți, investitori și entități active pe piața financiară nebanca.

Ministerul Mediului	Are rol în politicile de mediu, economie verde și tranziție ecologică; este partener instituțional important în agenda de dezvoltare verde și circulară.	Relevant pentru companii prin politicile de mediu, obligațiile de conformare și direcțiile privind tranziția verde.
Biroul Național de Statistică (BNS)	Asigură cadrul național de indicatori statistici, inclusiv pentru monitorizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă.	Poate servi ca sursă de date și referință contextuală pentru indicatori și comparații la nivel național.
Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA)	Oferă programe și instrumente de sprijin pentru IMM-uri, inclusiv în zone conexe competitivității, dezvoltării durabile și modernizării afacerilor.	Poate sprijini companiile, în special IMM-urile, în pregătirea pentru cerințe noi de piață, inclusiv cele legate de ESG.
Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova (ACAP RM)	Organizație profesională relevantă pentru dezvoltarea capacităților în contabilitate, audit, raportare corporativă și bune practici profesionale; poate contribui la înțelegerea și aplicarea cerințelor de raportare non-financiară și de sustenabilitate.	Relevantă pentru companii prin formare, certificare, orientare profesională și consolidarea competențelor specialiștilor implicați în colectarea datelor, raportare și asigurarea credibilității informațiilor ESG. ACAP publică și resurse/conținut legat de ESG și integrated reporting.
Grupul de lucru interministerial pentru promovarea economiei verzi, circulare și ESG	Platformă de coordonare și dialog între instituții în domeniul economiei verzi, circulare și ESG.	Important pentru coerența politicilor publice și pentru conturarea treptată a unui ecosistem ESG în Moldova.

Anexa 3. Model simplificat de structură a raportului ESG

Copertă

Titlul raportului, Denumirea companiei, Anul de raportare

1. Mesajul conducerii - mesaj scurt din partea administratorului / directorului general

De ce este important ESG pentru companie

Principalele realizări și priorități

2. Despre acest raport

2.1. Baza de pregătire a raportului

2.2. Perioada de raportare

2.3. Cadru de referință utilizat (standardul)

2.4. Limitări și informații omise, dacă este cazul

3. Profilul companiei

3.1. Informații generale despre companie

3.2. Activități, produse și servicii

3.3. Piețe, clienți și relații de afaceri principale

3.4. Modelul de afaceri și lanțul valoric

3.5. Date generale esențiale: forma juridică, cifra de afaceri, număr de angajați, locații principale

4. ESG în companie: abordare, priorități și guvernare

4.1. De ce contează ESG pentru companie

4.2. Teme ESG prioritare

4.3. Principalele impacturi, riscuri și oportunități (IRO)

4.4. Politici, practici și inițiative existente

4.5. Responsabilități interne și guvernare ESG

5. Indicatori și informații de mediu (E)

- 5.1. Energie și emisii de gaze cu efect de seră
- 5.2. Poluare (dacă este relevant)
- 5.3. Apă, (dacă este relevant)
- 5.4. Resurse, circularitate și deșeuri
- 5.5. Inițiative de îmbunătățire și obiective

6. Indicatori și informații sociale (S)

- 6.1. Profilul forței de muncă
- 6.2. Sănătate și securitate în muncă
- 6.3. Remunerare, instruire și dezvoltare
- 6.4. Diversitate și incluziune, dacă este relevant
- 6.5. Relația cu angajații și comunitatea

7. Indicatori și informații de guvernanță (G)

- 7.1. Conduită etică și conformitate
- 7.2. Prevenirea corupției și mitei
- 7.3. Mecanisme interne de responsabilitate
- 7.4. Relația cu furnizorii și partenerii
- 7.5. Incidente, sancțiuni sau lipsa acestora

8. Ținte și pașii următori

- 8.1. Obiective pe termen scurt
- 8.2. Acțiuni planificate pentru anul următor
- 8.3. Cum va fi îmbunătățit raportul în edițiile viitoare

9. Tabel sintetic de indicatori ESG: indicator, unitate de măsură, anul curent, anul precedent, observații

10. Linkuri și documente de referință: politici, certificări, rapoarte / pagini relevante, contacte

Anexa 4. Listă scurtă de indicatori recomandați

Pentru o companie care raportează ESG pentru prima dată, se recomandă următorii **10 indicatori**

Mediu

1. Consum total de energie
2. Consum de electricitate
3. Emisii GES Scope 1 și Scope 2
4. Consumul total de apă
5. Cantitatea totală de deșeuri generate

Social

6. Număr total de angajați
7. Angajați după gen
8. Număr de accidente de muncă / rata accidentelor
9. Număr mediu de ore de instruire per angajat

Guvernare

10. Existența politicilor / practicilor ESG relevante și numărul de condamnări / amenzi pentru corupție și mită, dacă există

Acest set este coerent cu logica VSME Basic Module, care acoperă date generale, practici / politici, metrice de mediu, metrice sociale și business conduct / anti-corruption.

Lista de mai jos este orientativă și este gândită pentru prima raportare ESG a companiilor din Republica Moldova. Indicatorii pot fi adaptați în funcție de sector, mărimea companiei, datele disponibile și temele relevante pentru activitatea sa.

Ca regulă practică, compania poate începe cu un set restrâns de indicatori (10 indicatori menționați mai sus) și îl poate extinde treptat în anii următori. Lista este inspirată din logica VSME, care prevede o abordare proporțională și bazată pe aplicabilitate. Basic Module din VSME reprezintă nivelul minim recomandat pentru companiile începătoare și acoperă informații generale și indicatori ESG de bază.

Indicator	Unitate / format	De ce este util	Referință VSME
INDICATORI GENERALI			
Forma juridică	text	Oferă context de bază despre companie	B1
Cod NACE / sector	cod / text	Ajută la înțelegerea profilului economic	B1
Cifra de afaceri	MDL / EUR	Permite raportarea unor indicatori de intensitate	B1
Număr de angajați	persoane	Indicator-cheie pentru profilul companiei	B1
Țara / locațiile principale de operare	text	Arată perimetrul operațional al raportului	B1
INDICATORI DE MEDIU RECOMANDAȚI			
Consum total de energie	MWh	Indicator de bază, relevant pentru majoritatea companiilor, mai ales în contextul costurilor energetice	B3
Consum de electricitate	MWh	Poate fi preluat relativ ușor din facturi	B3
Consum de combustibili	litri / MWh	Important pentru transport, logistică, industrie, agricultură	B3
Emisii GES Scope 1	tCO ₂ e	Recomandat pentru companiile care folosesc combustibili în propriile operațiuni	B3
Emisii GES Scope 2	tCO ₂ e	Recomandat pentru companiile care consumă energie electrică	B3
Intensitatea emisiilor	tCO ₂ e / venit	Utilă pentru comparație de la an la an	B3
Consumul total de apă	m ³	Foarte relevant pentru agroalimentar, industrie, ospitalitate și alte sectoare intensive în apă	B6
Apă retrasă în zone cu stres hidric ridicat, dacă este cazul	m ³	Se raportează doar dacă este aplicabil	B6
Cantitatea totală de deșeuri generate	kg / tone	Indicator util pentru aproape toate companiile	B7

Deșeuri reciclate / valorificate	kg / tone / %	Arată progresul spre eficiență și circularitate	B7
Deșeuri eliminate	kg / tone	Relevant pentru transparență și gestionare responsabilă	B7
Poluanți emiși în aer / apă / sol, dacă se raportează deja legal	kg	Doar dacă informația există deja sau este cerută legal	B4
Situri aflate în / lângă zone sensibile pentru biodiversitate, dacă este cazul	număr / ha	Aplicabil mai ales pentru activități cu impact asupra terenului	B5
INDICATORI SOCIAL RECOMANDAȚI			
Număr total de angajați	persoane / FTE	Indicator de bază pentru toate companiile	B8
Angajați după gen	nr. / %	Util pentru profilul forței de muncă	B8
Angajați după tip de contract	nr. / %	Permanent / temporar	B8
Fluctuația personalului, dacă este disponibilă	%	Foarte utilă în sectoare cu retenție dificilă a personalului	B8
Număr de accidente de muncă înregistrabile	număr	Indicator-cheie de sănătate și securitate	B9
Rata accidentelor de muncă	rată	Permite comparație între ani	B9
Număr de decese legate de muncă, dacă este cazul	număr	Se raportează dacă există	B9
Număr mediu de ore de instruire per angajat	ore / angajat	Relevant pentru dezvoltarea competențelor și adaptarea organizațională	B10
Salariu mediu / comparație față de salariul minim, dacă firma decide	MDL / raport	Util pentru transparență socială, dacă există date	B10
Angajați acoperiți de contracte colective, dacă este cazul	%	Aplicabil unde astfel de acorduri există	B10

INDICATORI de GUVERNANȚĂ RECOMANDAȚI

Existența unui responsabil sau a unei persoane de contact pentru ESG	da / nu	Bun pentru organizarea internă a primei raportări	B2
Existența unor politici / practici interne relevante (etică, anticorupție, mediu, resurse umane, sănătate și securitate)	da / nu + scurtă descriere	Indicator simplu și foarte util pentru prima ediție	B2
Existența unor obiective sau inițiative de sustenabilitate	da / nu + descriere	Ajută la arătarea direcției companiei	B2
Număr de condamnări pentru corupție / mită	număr	Se raportează dacă există	B11
Valoarea totală a amenzilor pentru corupție / mită	MDL	Se raportează dacă există	B11
Existența unui cod de conduită / mecanism de sesizare, dacă există	da / nu	Nu este obligatoriu, dar este recomandat ca bună practică	B2 / B11

Anexa 5. Checklist pentru prima raportare

Acest Formular este orientativ și este gândit pentru companiile care pregătesc primul lor raport ESG. El urmează o logică simplificată, compatibilă cu abordarea VSME: informații generale, practici și inițiative, indicatori de mediu, indicatori sociali și indicatori de guvernanță / conduită în afaceri. VSME Basic Module acoperă exact aceste blocuri prin cerințele **B1–B11**

Verificare	Da/Nu	Observații
A fost desemnată o persoană responsabilă pentru coordonarea raportului ESG		
A fost stabilită perioada și perimetrul raportării		
Au fost identificate principalele surse interne de date		
Au fost pregătite informațiile generale despre companie (sector, cifră de afaceri, număr de angajați, locație)		
Au fost descrise practicile, politicile sau inițiativele relevante pentru ESG		
Au fost selectați indicatorii relevanți pentru companie		
Au fost colectate datele de mediu aplicabile (de ex. energie, apă, deșeuri, emisii)		
Au fost colectate datele sociale aplicabile (de ex. angajați, sănătate și securitate, instruire)		
Au fost colectate datele de guvernanță aplicabile (de ex. etică, anticorupție, responsabilități interne)		
Au fost explicate subiectele sau indicatorii care nu sunt aplicabili		
Raportul include profilul companiei, temele relevante, indicatorii și pașii următori		
Datele au fost verificate intern înainte de publicare		
Raportul a fost aprobat de management		
A fost stabilit cum și unde va fi publicat raportul		

Anexa 6. Listă de companii și rapoarte ESG - Moldova

Lista de mai jos este orientativă și include exemple de companii cu prezență în Republica Moldova care publică rapoarte de sustenabilitate / ESG sau informații relevante privind sustenabilitatea.

În unele cazuri, raportarea este realizată la nivel de grup, dar include și operațiuni din Moldova.

Compania	Sector	Document/tip de raport	Țara/regiunea vizată	Standard/referință
Purcari	Vinicol	Raport de sustenabilitate 2024	Moldova / România	ESRS
Moldcell	Telecom	Raport de sustenabilitate 2025	Moldova	ESRS
Rompetrol	Energie	Raport de sustenabilitate 2024	România, inclusiv filiala din Moldova	ESRS
MAIB	Bancar	Raport de sustenabilitate 2024	Moldova	GRI
Grupul Trans-Oil	Agro-alimentar	Raport de sustenabilitate 2025	Moldova / România	GRI
Premier Energy	Energie	Raport de responsabilitate 2025	Moldova / România	ESRS
Kaufland Moldova	Retail	Raport de sustenabilitate 2023	Raport pentru Moldova	GRI
Anadolu Efes (EvesVitanta)	Industrie / băuturi	Raport de sustenabilitate 2024	Raport la nivel de grup	TSRS
Banca Transilvania (BT Leasing, VictoriaBank)	Bancar	Raport de sustenabilitate 2024	Raport la nivel de grup, inclusiv Moldova	ESRS
Endava	IT	Raport de sustenabilitate 2024	Raport la nivel de grup, inclusiv Moldova	SASB
Holcim (Lafarge)	Industrie	Raport de sustenabilitate 2024	Raport la nivel de grup, inclusiv Moldova	ESRS + SASB

Anexa 7. Resurse utile și linkuri

Resursă	Instituția/sursa	Utilitate practică
Pagina ESG pentru mediul de afaceri	MDED	Punct de pornire pentru companii: explică pe scurt ce este ESG, raportarea ESG, beneficiile implementării și oferă acces la alte materiale utile pentru mediul de afaceri. https://mded.gov.md/domenii/mediul-de-afaceri/esg/
Acte normative ESG / Suport ESG	MDED	Utilă pentru înțelegerea cadrului național și a resurselor publice disponibile pentru companii în domeniul ESG. https://mded.gov.md/domenii/mediul-de-afaceri/esg/
Foaia de parcurs pentru finanțare durabilă 2024–2028	BNM	Relevantă pentru companiile care vor să înțeleagă direcția finanțării durabile și evoluțiile așteptate în relația cu sectorul bancar. BNM precizează că foaia de parcurs are patru piloni principali și măsuri concrete pentru 2024–2028. https://www.bnm.md/ro/content/foaia-de-parcurs-pentru-finantare-durabila
VSME Standard	EFRAG	Referință practică pentru companiile nelistate, mai ales IMM-uri, care vor să își structureze prima raportare ESG într-un mod proporțional și simplificat. (EFRAG)
VSME Digital Template and XBRL Taxonomy	EFRAG	Util pentru companiile care vor un model mai structurat sau digitalizat de raportare pe baza VSME.
GHG Protocol – Calculation Tools and Guidance	GHG Protocol	Resursă de bază pentru calcularea emisiilor de gaze cu efect de seră; include instrumente și ghiduri pentru inventare de emisii la nivel de companie. (GHG Protocol)
GHG Protocol – Tools Built on GHG Protocol	GHG Protocol	Biblioteca suplimentară de instrumente construite pe metodologia GHG Protocol, utilă pentru companiile care caută soluții practice de calcul. (GHG Protocol)
GHG Protocol – Scope 3 Calculation Guidance	GHG Protocol	Util mai ales pentru companiile care doresc să avanseze ulterior spre o înțelegere mai bună a emisiilor din lanțul valoric. (GHG Protocol)

